

47.

koiliblikas

juuli 2015

Eva Jakovits

Krista Leesi

Aasta tekstiilikunstnik

Eesti Tekstiilikunstnike Liit tunnustas parimaid

16. märtsil 2015 kogunes Eesti Tekstiilikunstnike Liidu juhatuse poolt kokkukutsutud žürii (ETKL juhatuse liige Aune Taamal; Aasta Tekstiilikunstnik 2013 Kadi Pajupuu; sisearhitekt Terje Luure; Eesti Kunstnike Liidu asepresident, Hobusepea ja Draakoni galerii galerist Elin Kard; Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuseumi peavarahoidja, tekstiilikogu kuraator Helen Adamson; Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuseumi direktor, disainikogu kuraator Kai Lobjakas; disainer ja ajakirjanik Anneliis Aunapuu), et vaagida tekstiilikunstnike 2014. aasta loomingut ja valida silmapaistvaimad autorid ja teod.

Aasta Tekstiilikunstnikuks 2014 valiti tekstiilikunstnik ja -disainer Krista Leesi.

Aprillis 2014 esitles Krista Leesi Tallinnas Prantsuse Instituudis Pariisi Cité Internationale des Arts loomemajas

kolmekuulise resideerumise tuules valminud töid. *Souvenir*, mis tähendab nii mälestust kui ka meenet, ajendas autorit vormistama oma mälestused tarbefunktsiooni- ja tekstiilseteks meeneteks. Hop galeriis 19.09.–07.10. 2014 toimunud näitus *Tallinn toile* oli eksperiment, mis lähtus prantsuse ajaloolise kangatrükistiili *toile de jouy* mängureeglitest. *Tallinn toile* on tänases päevas, kujunditeks linna oma mitmekesisuses realsuses portreeriv olupildikeste kogum, kus tähelepanelik vaataja võib märgata vihjeid argisele ja aktuaalsele. Žürii tõstis esile selgele leidlikule ideele allutatud kangaseeriat, puhast vormikeelt ja mitmetähenduslikku kujundikäsitlust.

Krista Leesi kaitses aastal 1993 magistrikraadi Eesti Kunstiakadeemias, alates 2005 töötab samas dotsendina. Krista Leesi on esinenud arvukatel näitustel Eestis ja välismaal alates 1992. aastast ning on tuntud tabava kujundi- ja sõnakasutuse poolest, tema looming on alati ühiskonnas toimuvaga teravmeelses dialoogis. Autor on tegelenud nii unikaalloomingu kui ka praktiliste väikeseriaatega. Krista on võitnud mitmeid erialaseid konkursse ning teda on tunnustatud erinevate preemiatega, varem on teda valitud Aasta Tekstiilikunstnikuks 2001.

Krista Leesi digitrükis kangad

Aasta Nooreks Tekstiilikunstnikuks 2014 valiti**Eva Mustonen**

Noore Tekstiilikunstniku tunnustuse 2014. aasta loomingu eest tõi Eva Mustonenile mais Tartu Kunstimajas toimunud isikunäitus Argipoeesia. Näituse kaastekstis esitab autor küsimuse: kas tegemist on oodiga kasututele esemetele või kasutute esemete valmistamisega? Ja vastab samas ise: „Ood on see mõlemal juhul, sest midagi on esitatud justkui tähelepanu nõudvana. Ood juba seetõttu, et igasugune argise ja juhusliku taasloomine on romantiline ettevõtmine. Nagu päeviku pidamine: mitte midagi polegi juhtunud, aga kirjutatuna muutub just ebaoluline ilmekaks.“ Eva Mustoneni tööd valmivad argistes tehnikates ja tuttavates materjalides, kuid tegemise käigus esemete algne funktsioon kaob. „Nende esemelisus on metafoor argipäevale, kust nad pärit on või kuhu nad justkui kuuluvad. Mingid settinud tunded või juhuslik mõte on leidnud väljundi nende tuttavlikus vormis. Kuidagi teisiti olekski raske päevast päeva venivaid meeleolusid või ähmaseid äratundmishetki esitada.“ (Näituse Argipoeesia kaastekst)

Eva Mustonen on õppinud Tartu Kõrgemas Kunstikoolis tekstiili erialal aastatel 2006–2010. 2010–2012 jätkas ta õpinguid Göteborgi Ülikoolis (HDK), kus kaitses magistrikraadi tekstiilikunsti erialal. Alates 2013. aastast õpib Eva Mustonen Tartu Ülikoolis semiootikat.

Eva Mustonen

Autor on viimastel aastatel osalenud mitmetel grupinäitustel Eestis ja välismaal: Pussy Envy (Hobusepea galerii, Tallinn, 2015); , 2015); SADA. Eesti tekstiilikunst 1915–2015 (Tallinna Kunstihoone); Luunja protsess (galerii Noorus, Tartu, 2014); Ebaselged kehad (Y-galerii, Tartu, 2013); Maxa dagar (HDK, Göteborg, Rootsi, 2012); For a Body (Paveikslu galerija, Kaunas, Leedu 2011).

Kai Lobjakas, Mare Kelpman

Aasta Tekstiilitegu 2014 on näitus „Eesti Disain. Tööstustekstiil“ (Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum, 06.09-09.11.2014). Näituse eesmärgiks oli tõsta esile seni vähekaasitud tahk Eesti tekstiilitööstuses – näidata ettevõttes valdavalt anonüümsena töötanud kunstnike rolli ja tööd ning sellega seotud võimalusi ja protsesse, mis seda maastikku mõjutasid. Näitus on osa Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseumi laiemast plaanist kaardistada ja tutvustada Eesti disainiga seotud nähtusi.

Näituse meeskond: **koostajad Kai Lobjakas, Mare Kelpman, kaastööd tegi Helen Adamson, kujundus 3+1 Arhitektid, graafiline kujundus Tuuli Aule, näituse tehnikud Toomas Übner, Raivo Randlepp.**

Preemiatest

Aasta tekstiilitegu on tunnustus, mis antakse eelmisel kalendriaastal tekstiilikunsti või –disaini valdkonnas olulist ühiskondlik-kultuurilist mõju omanud teo või tegevuse eest, tunnustus hõlmab ka haridusalast, publitseerivat ja muud eriala arengut toetavat tegevust. Tunnustusele Aasta tekstiilitegu võivad esitada kandidaate kõik ETeKLi liikmed, tunnustuse saaja ei pea olema ETeKLi liige. Et tunnustuse Aasta Tekstiilitegu 2014 esitatud projektide hulgas oli ka ETDMi näitus, siis sellel hääletusel muuseumi esindajad ei osalenud. Projekti esitajaks nominentide hulka oli Eesti Tekstiilikunstnike Liit.

Aasta tekstiilikunstniku ja Aasta noore tekstiilikunstniku preemia ning tunnustus Aasta tekstiilitegu on erialane tunnustus, mis antakse välja Eesti Tekstiilikunstnike Liidu (ETeKL) eestvõttel kord aastas. Preemiate väljaandmist korraldab ETeKLi juhatus. Aasta tekstiilikunstniku preemiale saavad kandideerida ETeKLi liikmed. Aasta noore tekstiilikunstniku preemiale saavad kandideerida kuni 35-aastased tekstiilikunstnikud või -disainerid ning kandideerimiseks ei pea olema ETeKLi liige. Noore tekstiilikunstniku preemiale saavad kandideerida ka üliõpilased, kuid mitte juhendatud õppetöödega vaid iseseisva loominguga. Eesti Tekstiilikunstnike Liit on Aasta Tekstiilikunstniku preemiat välja andnud alates 1996. aastast.

Tunnustuse pälvinud autorite loomingu näitus galeriis Kunstiaken (Vene tn 20, Tallinn) toimus 25. märtsist– 8. aprillini 2015.

ETeKL juhatus

*Pasunad hüüavad, taustal
Leesi Erm, Pilvi
Blankin-Salmin
ja Ülle Raadik.*

SADA

28.01.–1.03.2015 Kunstihoones

27. jaanuaril avasime Tallinna Kunstihoones Eesti tekstiilikunsti esindusnäituse „SADA. Eesti tekstiilikunst 1915–2015“, millega pakkusime näitusekülastajale sissevaate saja aasta jooksul loodud tekstiilikunsti. 1914. aastal asutati Eesti Kunstiseltsi Tallinna Kunsttööstuskool, kus õpetatav naiskäsitöö eriala kindlustas tekstiilivaldkonna asjatundjate pideva järelkasvu. Eesti tekstiilisajandi alguseks võib lugeda Oskar Kallise rahvusromantilises võtmes loodud vaibakavandeid, 1915. aastal valmis vaip „Ussikuningas“.

Eesti tekstiilikunst arenes jõudsalt ja muutus rahvusvaheliselt konkurentsivõimeliseks, tekstiile kavandasid paljud tuntud kunstnikud. 1940. aastate lõpul ja 1950. aastate esimesel poolel domineeris rahvusliku kattevaiba eeskujusid järgiv laad, kuhu mõnikord ajastu nõudel lisati ka Nõukogude sümbolikat. 1960. aastatel algas piltvaiba võidukäik, mis suundus 1970. aastatel üha suurema monumentaalsuse poole. 1980. aastad toovad jõuliselt dekoratiivsed lahendused, näitusesaalidesse jõuavad värvikad trükikangad. 1990. aastate tekstiililooming on mõjutatud muutustest ühiskonnas – tekstiilikunst võtab väiksemad mõõtmed ja tegeleb teisenenud enesemääratlusega. Uue sajandi algus

toob unikaalloomingu kõrvalt sügavuti disainiprobleemidele keskenduvad autorid, tekstiilikunstnikud avastavad üha uusi väljendusvahendeid.

Läbi aegade peegeldab tekstiililooming ajaloo ilu ja valu, rahvuslikku paatost, traditsioonilist ning alalhoidlikku, aga ka uudsusejanu, jonni ja eksperimendiiha. Tänapäevane Eesti tekstiilikunst on mõjutatud nii erinevates kõrgkoolides hariduse omandanud kunstnike käekirjadest kui ka mitmekesistest enesetäiendamise võimalustest välisriikides. Näitus tõi vaatajate ette kaleidoskoobi Eesti tekstiilikunsti klassikast uudisloominguni. Tekstiilikunstnike Liidu egiidi all kokku pandud näitusel on väljas üle saja vaiba, kangaid ja kudumeid alates õrnadest siidimaalingutest skulpturaalsete tekstiilivormideni.

Näitus toimus koostöös Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuseumi, Eesti Rahva Muuseumi ja Eesti Kunstimuuseumiga. Väljapaneku kujundas **Tea Tammelaan**, graafiline disain oli **Kadi Pajupuult**.

Näitust toetas Eesti Kultuurkapital ja Tallinna Kultuuri-väärtuste Amet.

**Avamisel: Kaire Tali, Sigrid Huik, Aet Ollisaar;
Merike Männi ja Peeter Kuutma; Anu Raud ja
Inge Teder.**

Fotod Toomas Huik

Vaade suurde saali. Esiplaanil Ilme-Anu Neemre ja Elna Kaasiku tööd.

Näitusega kaasnesid Kunstihoone ja Kaire Tali algatusel ringkäigud kunstnikuga, mida sai ühtekokku 13. Esialgu toimusid need reedeti, kuid publiku suure huvi tõttu tegime kunstnikuringkäike ka laupäeviti ja pühapäeviti. Näitust tutvustasid **Peeter Kuutma, Kaire Tali, Kadi Pajupuu ja Tiina Puhkan**. Ringkäigu nägemispuudega grupele viis läbi **Sigrid Huik**. Lisaks tekstiilikunstnike juhitud ekskursioonidele koostas Tallinna Kunstihoone näitusele publikuprogrammi „Mälukude“:

Näitust külastas 3200 inimest, nende hulgas palju soomlasi tänu Helsingin Sanomates olnud artiklile.

Autorid: Adamson-Eric, Aet Ollisaar, Anna Gerretz, Annika Künnap, Anu Raud, Aune Taamal, Bruno Tomberg, Eelike Virve, Ehalill Halliste, Elgi Reemets, Ellen Hansen, Elna Kaasik, Ene Pars, Epp Mardi, Erika Pedak, Erika Tammepere, Eva Jakovits, Eva Mustonen, Eve Selisaar, Evi Nerva, Heli Kelt, Ilme-Anu Neemre, Ilme Rätsep, Ivika Kärmik, Juuli Suits, Kadi Pajupuu, Kaire Tali, Kaja Tooming-Buchanan, Katarina Meister, Katrin Pere, Keret Altpere, Krista Leesi, Lea Walter-Berggen, Leesi Erm, Lehti Heapost, Ljudmila Swarczewskaja, Lillian Meister, Maasike Maasik, Maire Rebina, Mall Tomberg, Malle Antson, Malle-Maria Sild, Mare Kelpman, Mari Adamson, Mari Haavel, Mariann Kallas, Merike Männi, Merike Roodla, Merle Suurkask, Milvi Pärnamägi, Milvi Thalheim, Miralda Pajumaa, Nette Liivak, Oskar Kallis, Peeter Kuutma, Pilvi Blankin-Jones, Reet Talimaa, Riste Laasberg, Saima Priks, Signe Kivi, Sigrid Huik, Tarmo Mäesalu, Tiina Puhkan, Tiit Laur, Triinu Pungits, Tuuli Reinsoo, Vanda Juhansoo, Ülle Raadik

Näituse kajastused meedias

ERR Kultuuriuudised; ERR Kultuuriportaalis Kadi Pajupuu näitusearvustus; **Vikerraadios** (saade ei ole enam järelkuulata

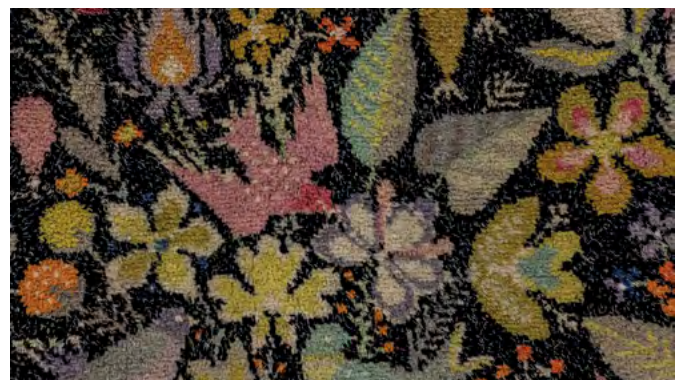
av); Tallinna TV; Linnaleht; Sirp. Tiina Käesel kirjutab; Helsingin Sanomat. Sirpa Pääkkönen

Tekstiilikunsti sadat aastat saab uurida ka Eesti Tekstiilikunstnike Liidu üllitatud mahukas veebitrükises: http://issuu.com/kadipuu/docs/eesti_tekstiilikunst/1

Tegutseme jätkuvalt selle nimel, et trükis peagi ka paber-
kandjal ilmavalgust näeks!

ETEKLi juhatus

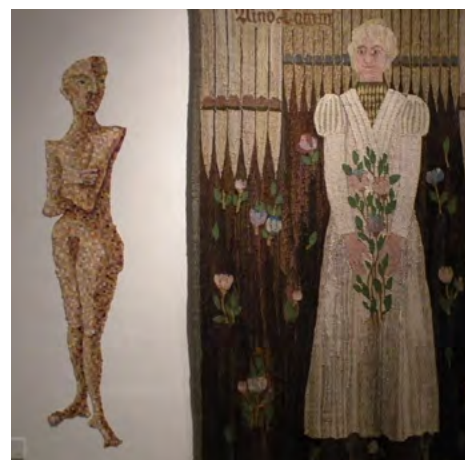
Fotod Kadi Pajupuu, Toomas Huik

Sigrid Huik tabas näituse ülespanemisel sellise hetke. Toomas Huigi militaarlaigulised püksid Leesi Ermi Kevade alt paistmas. Lea Walteri Ussikuninga kolmnurgad tähistamas dialooge ja vastasseise, mida näituse kujundaja Tea Tammelaan suutis saalidesse tekitada. Selgus vs sürreaalsus, abstraktne vs kujutav, romantiline vs konstruktivne. Näitus sünnib vaataja peas, nende assotsiatsioonide ja eelarvamuste paistel, mis meis on. Ootamatud paarid olid näituse SADA võtmeks. Nagu Eva Jakovitsi Naise kohtumine Elgi Reemetsa Aino Tammega.

Kunstihoone fassaadiremondi eest on koristatud Raudsepa skulptuurid Töö ja Ilu. Näituse SADA aknainstallatsioonis küsisin sellest olukorrast läheduses: Kus on töö? Kus on ilu? Installatsiooni keskosa moodustasid kaks kangrusõlme... tuleb tunnistada, et ventilatsioonitorud on väga äge materjal üleelusuuruste tekstiilsete seoste markeerimiseks. Kadi Pajupuu

Foto Kaire Tali

SADA. Eesti tekstiilikunst täna

4.03- 12.04. 2015
Võru Kultuurikojas

Kohe kui olime näituse Tallinna Kunstihoones kokku pakkinud, sõitis **Kaire Tali** näituse uuema osaga edasi Võrru. Olime saanud kutse näitus üles panna Vana-Võrumaa Kultuurikojas. Väsimatud Kaire ja Aet kujundasid uue ekspositsiooni ja avamine toimus juba 4. märtsil samaaegselt näitusega „Nahaalused lood”, mis oli **Marje Taska** ja **Reet Varblase** koostööprojekt Nahakunstnike liidu, Kunstiakadeemia nahakunsti osakonna, Tallinna Ülikooli Balti Filmi- ja Meediakooli üliõpilaste ja Tallinna Prantsuse Lütseumi õpilastega.

Nii sai ka Lõuna-Eesti näha ülevaadet viimaste aastakümnete tekstiililoomingust. 21. märtsil toimus tekstiilipäev, kus Kaire Tali tutvustas näitust ja rääkis tekstiilikunstist ja kunstnikest. Huvi meie näituse vastu oli soe ja tekstiilipäeval osalejad Kairele väga tänulikud.

Fotod Kaire Tali

Päevaraamat – ööraamat

Vabaduse galeriis oli 20. veebruarist 6. märtsini Maasike Maasiku näitus “Päevaraamat – ööraamat”.

Maasike Maasik (1945) on Eesti tekstiilikunstis, iseäranis klassikalises gobeläänitehnikas suur tegija, sest ülimalt noorusliku ja erksa kunstniku kohta kohe ei saa öelda *grand old lady*. Just nagu siis, kui ta kuus aastat tagasi, 2009. aastal pälvis aasta tekstiilikunstniku autasu, ei võrdsustanud keegi seda elutöö auhinnaga. Maasike Maasik oli siis ja on ka praegu väga heas vormis ning võimeline klassikalist tekstiilitehnikat esitama uudsena ja põnevana. Ta on ikka toonud oma vaipadesse uusi teemasid ja materjale, mänginud lõimetiheduse ja koeläikega, hoidnud kindla kunstnikukäega koos põnevaid struktuure ja koloriite.

Maasike Maasik on peaaegu kogu oma elu kunstikutöö kõrval ka õpetanud. Ta lõpetas kunstiakadeemia (tollase ERKI) 1968. aastal, töötas kolm aastat Kreenholmi manufaktuuri kunstnikuna ning 1971. aastast peale on olnud seotud taas

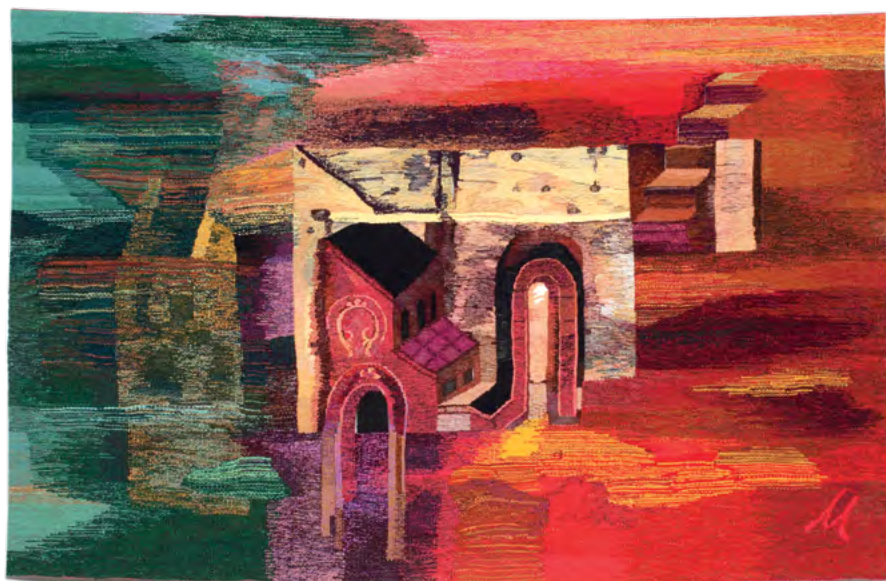

Maasike Maasik. Päevaraamat – ööraamat

kunstiakadeemiaga, siis juba õpetajana. Ta ise on öelnud, et “igauks ei ole igauhe õpetaja” ja et “on suur vedamine, kui satub õpetaja, keda imetleda ja mõista”. Maasikul vedas, sest tema õpetaja (ja hiljem aspirantuuris ka juhendaja) oli võimsa natuuriga Mari Adamson, kes oskas tuldengites näha ja esile tuua just seda, milles nad kõige tugevamad olid. Vabaduse galerii “Päevaraamatu – ööraamatu” näitusel on vaadata peamiselt paari viimase aasta vaibad, sekka mõni varasem muuseumikogusse jõudnud. Näituse lõpetab (aga

ka alustab) just selleks väljapanekuks valminud “Päevaraamatuna – ööraamatuna” pealkirjastatud must-valgele kontrastile ehitatud poeetiliselt nägemuslik vaip. Maasike Maasik on sellegi vaiba puhul käitunud nagu klassikaline maalikunstnik: must ei ole ainult must ja valge ei ole valge, ülipeened hallid, rohekad, sinised nüansid osutavad tegelikkuse ja selle tõlgendamise mitmekihilisusele. “Päevaraamatu – ööraamatu” näitust võib vaadata kunstniku pävikuna, kuhu ta on kogunud märke, sõnapaare, lõhnu, mustreid, helisid ning need visualiseerinud poeetilisteks meenutusteks. Kuid pelgalt intuitsioonist ja emotsioonist ei ole, vähemalt selle väljapaneku puhul õige rääkida. Maasike Maasik on vürtsitanud isiklikke nägemuspilte kultuurilise teadmisega: piiblitlugudega, rahvalegendidega.

Reet Varblane

Maasike Maasik. Tempel

Foto: Pelle Kalmo

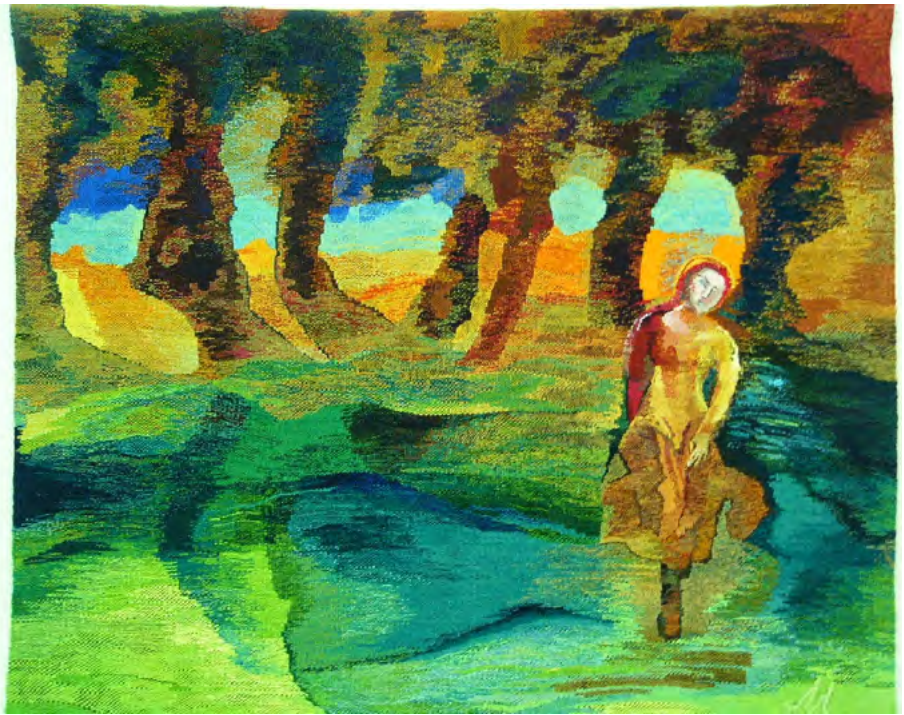
Neelukohad

Maasikest iseloomustab õpetajana suur kultuurilooline vastutustunne. Meile, tekstiilikatele, teeb see elu mugavaks, sest kui midagi on erialaloost segane või hämar, siis võib Maasikeselt küsida ja ta vastab põhjalikult ja põnevalt, rääkides juurde taustu ja suhteid. Tänu Maasikese Vabaduse galerii näitusele sain kunstniku autoriõhtul küsida temalt loomingu köögipooleküsimusi. Kuna teid seal ei olnud, siis räägin ühe killu sellest teemaarendusest.

Võtsin jutuks Maasikese sõbra Tiina Puhkani vaiba, mille kompositsioonis on põgus sarnasus Maasikese **Evaga** – mõlemas on naine maastikus. Kui vaiba-tiina vestleb oma aia valgete õitega, et kas on ikka ok, kui ta seal veidi rehaga toimetab, siis Maasikese Eva on selgelt maastikuga hüvasti jätmas. Mulle tundus, et ta põgeneb paradiisist, tema kehahoiakus ja näo kahvatuses on allajäämist saatusele, puudest on saanud pigem plahvatus-te suits ja apokalüptiline mürin ja madude möire. Kui Tiina koob oma aia üleni omaks (vasakus ülaserivas tilluke tool), siis Maasikese Eval pole puudesaluga asja, tema kuldne kleit on lahtimurdunud tükk puudetagusest kollasest välust. Tiina vaibas liigub muutumiste ja uuenemise katkematu voog jõena läbi vaiba, rehaga inime ne hoolib maast ja puust rohkem kui ebakindlast sügavusest, tema jääb koju. Tunnen muret, et kuidas ta sinna oma tooli juurde pääseb: ilmselt ronib ta puudeokste abil üle jõe. Eval on kõik ees – ta peab oma lüüasaamise alla neelama ja olema ise uuenev jõud.

Aga tegelikult selgus, et Maasike kujutas söakat ja iseseisvat Evat, kes sammub otsustavalt kas-või-ilma-aadamata.

Maasikese **Tempel** ehitub piirile, vastandvärvide piirile: tumeroheline

Maasike Maasik. Eva.

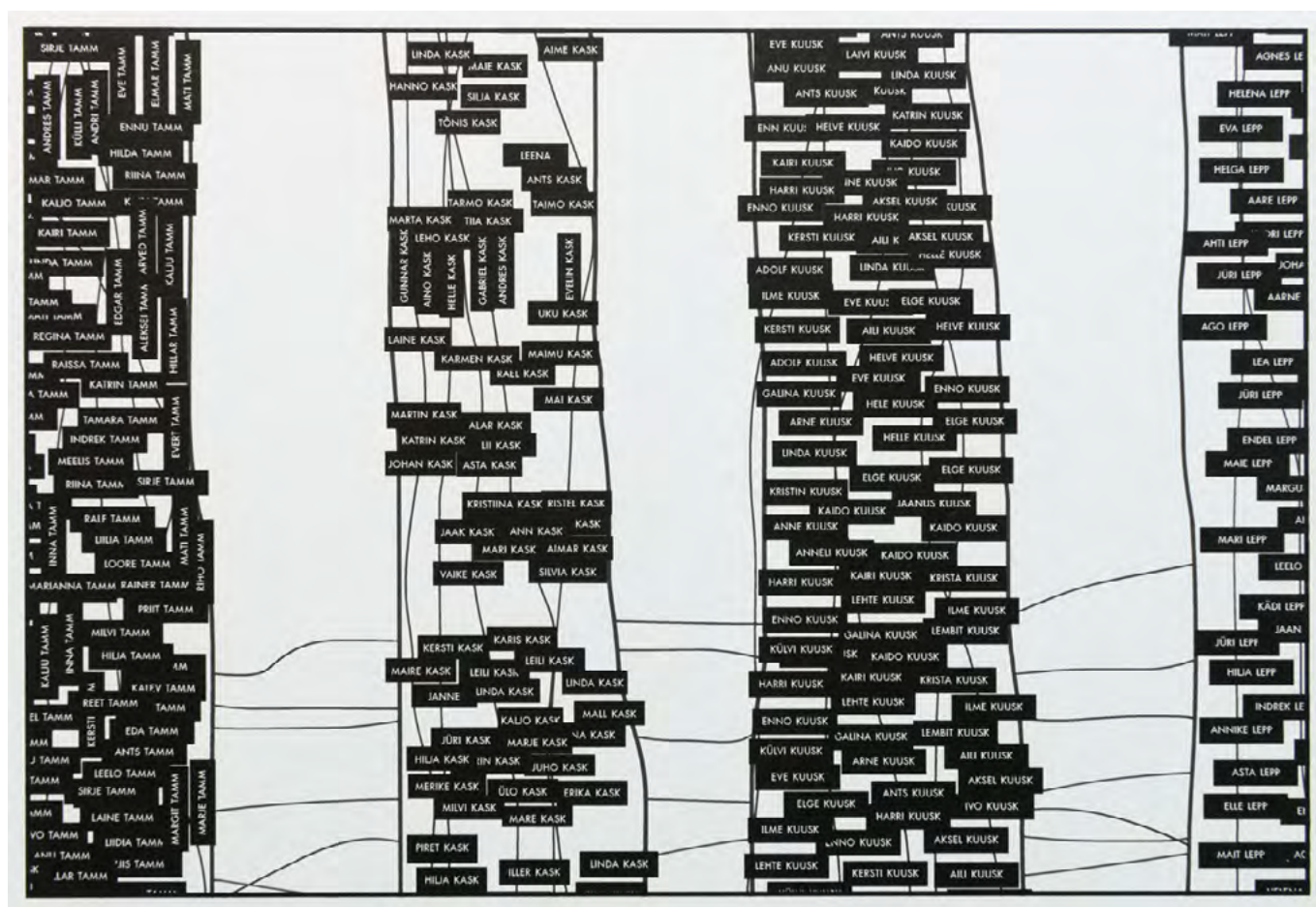
Tiina Puhkan

tulvab vasakult, punane hõõg vajub paremalt. Taust on kootud varjun-dirikkalt ja küllastunult. Seda võib tajuda maastikuna, aga ei pruugi, mingit värviga rõhutatud atmosfääriperspektiivi vaibas ei ole, kui selleks mitte pidada toonide vaevumärgatavat helenemist vaiba ülemises osas. Vaipa tekib ilmutuslikku arhitektuuri, ruumilisi viiteid on palju nagu mitme kajaga ruumis. Kompositsioonis on mitu ukseavana tajutavat vormi, millest moodustuvat diagonaali jääb lõpetama taevatrepp. Keskkel kohal on hoone, millel on must portaaliava ja must katus ja madalam punakas

katusenelinurk, mille jaotus viitab sellele, et vaataja, kes ei julge valida pakutud pääseteid Pimedusse ja Heledusse, võib siia jääda trips-trapstrulli mängima. Detailsemaid arhitektuuriviiteid raamib suurem heledam nelinurk, mis hoiab pilgu ja põnevuse keskväljal. Vararenessansi Lorenzetti tuleb meelde. Väga ilus vaip!

Näitusesaalis oli hulgaliselt kummalsi neelukohti, väljuda sai uue inimesena.

Kadi Pajupuu

Võidutöö "Käbid ja kännud". Eve Kask ja Annika Kaarma

Muljed ERMi tekstiilihanke näituselt

Eesti rahva muuseum korraldas koostöös Riigi Kinnisvara ASiga ideekonkursi leidmaks ERM-i uude hoonesse konverentsi- ja kinosali lavafooni tekstiilne lahendus. Konkursi lähteülesanne teatas, et kunstiteos peab kandma Eesti Rahva Muuseumi vaimsusele ja rahvakultuuri pärandile toetuvat ideed ja materjaliks olema tekstiil valitud tehnikas.

Kavanditel kohtas traditsioonilisi motiive ja materjale, näiteks oli konkursile oli esitatud mitu gobeläänikavandit, millel käsitletud väärrikaid teemasid nagu laulupidu ja rahvuseepos. Eepost kohtas ka teises vormis - selle sõnasõnalisi äratrükke kangalaotusel oli kujutatud lausa kahel erineval kavandil. Mitmel juhul pakuti välja ka triibukanga tõlgendused. Ühel juhul soovis autor märkida seelikumustriga rahvapärandi triipkoodi ja teisel juhul tähistas see ERM-i kogude ülesehituse põhiüksust - kihelkonna tunnust.

Lisaks klassikalistele tekstiilidele oli žüriil võimalik valida digitaalsel žakaarteljel või newweave tehnikas kootud tekstiil. Ka leidus valikus laseri abil mustriks lõigatud ja fiiberoptika või helkurkanga abil helendavaid tekstiile. Üheks populaarsemaks tehnikaks paistis olevat sel konkursil digitrükk. Selles tehnikas oleks teostatud ka teise koha pälvinud kavand "Sõna", mille autorid olid Erika Pedak ja Maarja Roosi. Kuna digitrükil puudub tugevam seos tekstiili struktuuriga, vajab teos selle tehnika kasutamise korral mõjusat kontseptsiooni hea kujutise kõrvale.

Üks selline meeldejäädav ideega teos oli „Meie Erm”. Selle loomiseks soovisid autorid korraldada laste joonistusvõistluse, et osalejad kujutaks hoidmisväärsed teemasid ja objekte. Saadetud joonistustest plaaniti luua mosaiikne pilt, mis kujutab laulupeostseeni. Teose võlu peitus selle interaktiivsuses ja koostöö abil valmimises. Internetirakenduses saaks üles laetud pilte autori nimega üksikult vaadelda, kuid esindusmuuseumis oleks väljas ühtseks sulandunud tervikteos. Autorid olid kavandile kuhjanud natuke palju - lauluväljaku mäe, taeva, puud, rahvamassi, mis kõik kokku sini-must-valge lipuna oli loe-

tav. Kuna inimfaktor on laste joonistustena selles töös juba esindatud, piisaks teose idee edastamiseks lihtsa ja tühja maastiku kujutisest.

Selgem kujutis oli kasutuses Oliver Soometsa, Tõnis Hiessalu ja Bruno Lillemetsa kavandil „Linnutee Linnuväli”, mis sai konkursil kolmanda koha. See teos rõhutas muuseumi kohaspetsiifilist arhitektuuri, kuna kahekihilise trükitektiili tagumisel osal on kujutatud vaadet Linnutee galaktikale just ERM-i uue maja asukohast. LED valgustitega sooviti märkida 22 vanarahvalt nime saanud tähtkuju ja pealmisel kihil kujutada rändlinde, kes täidavad taevast päevasel ajal.

Näitusel oli ka mitmeid kavandeid, kus detailne kujutis plaaniti luua kanga struktuuri sisse žakaardtelje abil. Sellise variandi pakkusid välja kavandi „Metsamälu” autorid. See kujutas kortsutusjälgedega fotot metsaladvast. Autorid toetusid Valdur Mikita kirjutistele metsa(mälu)st kui eesti identiteedi lahutamatu osast. Kujutatu mitmekordsus oli rõhutatud – kavandatud kortsud ja valge raam foto ümber tõid esile selle, et kujutatud oli just fotot metsast mitte metsa ennast. Mitmekordne kujutis sobib hästi muuseumi kui mäluasutust iseloomustama, kuna viitab soovile talletada tundeid, teadmisi ja mälestusi, millega ka muuseum tegeleb. Täielik salvestamine on aga paratamatult võimatu, parimal juhul on võimalik meenutuste abil taastada hetkeline tunne.

Selle konkursi põhjal saab järeldada, et Mikita „Lingvistilisest metsast” on saanud Kalevipoja mõõtu tüvitekst. Kui rahvuseepos esineb kavandites tekstimassivina, siis Mikita tekst on imbinud sügavamale ja mõjutanud teose idee materjaliseerimist. Ka võidutöö „Käbid ja kändud” viitab Mikita tekstidele. Eve Kask ja Annika Kaarma plaanivad kududa žakaardkanga sisse metsamaastiku puu-nimeliste perekonnanime abil. Nii võivad tekstiilile sattuda inimesed, kes kannavad perekonnanime Tamm, Saar, Kask, Mänd, Kuusk, Vaher, Lepp, Sarapuu, Paju, Õunapuu, Jalakas jne. Selle tekstiiliga tuuakse fookusesse rahvas Eesti Rahva Muuseumi põhivarana ja eesti keel kultuuri dünaamilise osana.

Mets ja teised loodusmotiivid esinesid ka mitmes teises kavandis, toogem esile vaid märksõnad: Mets, Suur tamm, Kasvamine, Meri, Puu. Kavand „Meri” kasutas materjalina ka aega. Autor soovis pleekimiskindlate värvide kõrval kasutada veel taimseid värvaineid, mis aja jooksul tuhmuma hakkaksid, märkides nõnda aja kulgu. Aja kaasamine teosesse on intrigeeriv, ühelt poolt sobitub see kaasaegse muuseumi dünaamilise iseloomuga. Kuid raske on ette kujutada, et muuseum julgeks vastu-

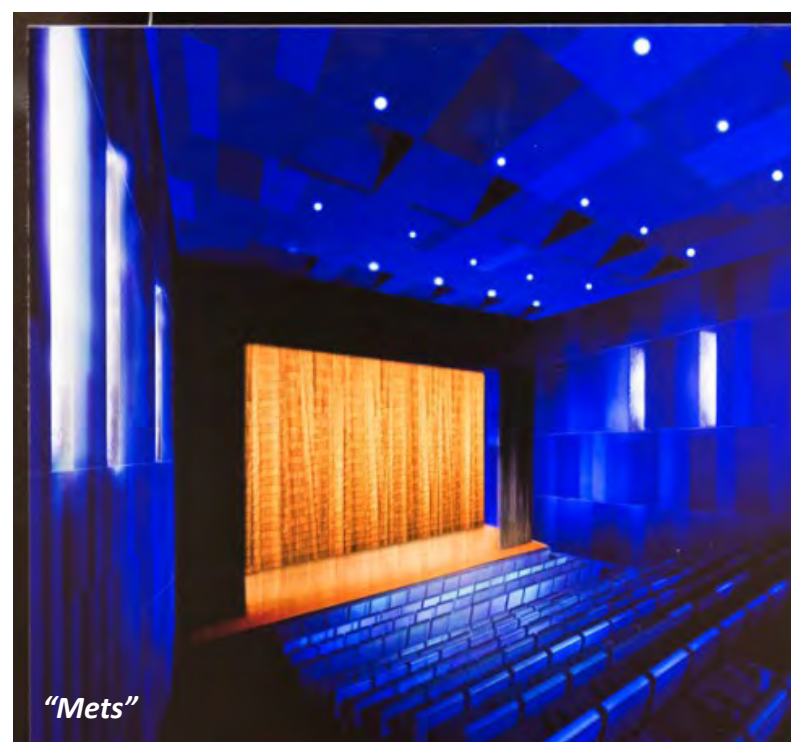
tust võtta sellise töö tellimise eest, mille väärtuses on keeruline kindel olla. Samal ajal, kui ERM-i konservatooriumid näevad suurt vaeva tekstiilikogude seisundi säilitamisega, tuhmub tellitud teos omasoodu. Idee tuhmuvast teosest oleks kunstiteosena edukam ilma lisatud fiiberoptilise kiu ja LED lampideta, mis olid mõeldud valguse abil lainetamist simuleerima.

Ühed põnevamad kavandid olid aga need, mis mitte ainult ei kujutanud, vaid plaanisid looduse konverentsisaali kohale tuua. Kaks kavandit leidsid inspiratsiooni ja materjalid traditsioonilisest taluarhitektuurist – üks roo- ja teine laastukatused. Puitmaterjal võimaldab läbimõeldud materjalikasutuse abil luua sellise struktuuri, mida saab tinglikult tekstiilina käsitleda. Rookatus sarnaneb tehniliselt normaalisele rüüvaibale, kuigi nõuab teostamisel massiivset puidust struktuuri. Žürii poolt äramärgitud „Metsa”-nimeline kavand (autorid Oliver Soomets, Tõnis Hiessalu ja Bruno Lillemets) oleks valituks osutudes edukalt sobinud ERM-i uue maja arhitektuurilise lahendusega, lisades oma skulpturaalse vormi ja sõbraliku materjaliga soojust betoonist ja klaasist muuseumihoonele.

Kokkuvõtteks võib öelda, et mulle jäid kõige paremini meelde need kavandid, mis juba visuaalselt teose idee osaliselt ära rääkisid, kuid mille kaastekstid sellest hoolimata põnevaid lisakihte avasid.

Eva Jakovits

Anu Ansu pilte võistlustöödest näeb **ERMi blogist**

Esimene näitus Leisis 2014. Vasakult Marget Taffel, Endla Tuutma, Boris Šestakov, Aili Jung, Reeli Kõiv, Anne Tootmaa, Erika Pedak, Katrin Vaher. Pildilt puuduvad Krista Leesi, Piret Männa, Elo Liiv.

Kunstnikud kogukonnas

Kuigi suuremad näitused, kunstnikuelu tippsündmused, toimuvad enamasti suuremates keskustes, kuhu saarlane ei pruugi sattuda, saab Kuressaareski osa üpris paljudest headest näitustest. Näiteks on praegu oma suurepärase värsket unikaalloomingut esitlemas ehte-

kunstnikud Kristi Paap ja Ketli Tiit-sar. Saaremaa Kunstistuudios, mida juhatab tekstiilikunstnik Anne Tootmaa, toimusid eelnimetatule lisaks näitused Kaarel Kurismaa, Jüri Kase ja Marko Mäetamme töödest. Siin on saanud heaks tavaks teha kunstnikuga avamisel pikem intervjuu, mida juhib keegi kunstiajaloolastest. Nii, et avamisele tulnud huviline saab vabas vormis vahetu ja põhjaliku ülevaate kunstnikust kui isikusest, tema töödest ja tegemistest,

mõtetest/kreedodest. Nagu ikka käib avamistel ilmselt enam-vähem juba tuttav seltskond. Nende hulgas on kindlasti kohalikud värvikaad näod nagu Tartu näituste avamistel härrad Kalju Konsin või Muna. Näitustel käib palju õpilasi. Kunstiõpetajana töötav tekstiilikunstnik Aili Jung on üks eestvedajatest, kes oma õpilasi näitustele toob. Näitust palutakse vaadata hoolikalt, arvatavasti antakse suunavad küsimused, et pärast teha väike retsensioon.

Saaremaal, merest ümbritsetud geograafiliselt piiritletud kogukonnas, elab ja tegutseb palju kunstnikke. Kunstialase kõrg- ja kutsekeskharidusega professionaalseid ja harrastuskunstnikke ühendav kunstiklubi sai äsja 35 aastaseks. Samas elab siin palju professionaalseid kunstnikke, kes töötavad mõnel ametikohal, kuuluvad Tallinnas asuvatesse erialaliitudesse ja teevad vabaloomingut näitustele ning galeriidesse müügiks. Erinevalt esinemiskunstidega tegelevatest loomeinimestest, nagu lauljad ja näitlejad, jäävad kunstnikud kogukonnas sageli märkamatuks, heal juhul tuntakse mõnd markantsemat tegelast nägupidi, kuid kaugeltki ei olda kursis, millega ta õieti tegeleb. Sestap otsustas grupp Saaremaal elavaid ja tegutsevaid kunstnikke tulla kogukonnale lähemale.

Mõte sai alguse möödunud aasta sügisel, kui grupp saarlastest kunstnikke minu vastset Kuressaares asuvat korterit käis uudistamas. Just oli Tartust Saaremaale kolinud ka kunstiajaloolane Reeli Kõiv, kes asus juhtima Leisi Keskkooli. Sealses koolimajas meie esimene näitus toimuski. Viimati oli enam-vähem sama saarlaste seltskond koos näitusi teinud aastal 2001.

Leisist tõime näituse Kuressaare Raegaleriisse. Praegu on väljapanek Valjala rahvamajas. Aasta teisel poo-

Erika Pedak näitusel Saaremaa Kunstistuudios. Tema kaljujooniste-ainelised tekstiilid panid kooliõpilasest kunstiarvustaja arvama, et kunstnik on tõstatanud loomapiinamise teema.

lel on kavas esineda Kihelkonna ja Salme kultuurimajades. Kõnealustel näitustel on esindatud maal, skulptuur ja graafika ning materjalikunstidest tekstiil, nahk ja keraamika – nii kaasaegses, kontseptuaalsemas kui ka traditsioonilises võtmes. Näituse tööde valik toimub põhimõttel, et autori esitatut pole varem selles paigas eksponeeritud. Seetõttu on näitusel üsna palju vanemaid töid. Iga uus näitus on pisut varieeruv nii osalevate kunstnike kui nende esitatud tööde poolest.

Sarja „Kunstnikud kogukonnas” asetuvad ka personaalsed ja väiksemad grupinäitused. Nii oli selle aasta alguses minu kaljujoonistel põhinev näitus „Ulvile. Tsitaadid” Saaremaa Kunstistuudios. Siin tuleb ka kohalike

kunstnike loomingu esitlus juulis kui Saaremaa, eriti Kuressaare on külastest tulvil.

Näitustega tahame eelkõige kogukonnale teadvustada, et oleme olemas ja tegutseme. Teisalt on nn rahvahariduslik tasand kunsti mõistmiseks käinud ikka näituste kaudu. Mida rohkem professionaalseid näitusi, seda enam saadakse aimu kunsti mitmekesisusest ja kaasaegse kunsti olemusest. Tilkhaaval võib murda nii mõnegi kivisse raiutud arusaama „õigest” kunstist ja muuta nautleja tolerantsemaks. Kolmandaks on kohalike kunstnike aukohus olla nähtav peale oma kogukonna ka külalistele, keda Saaremaal on rohkesti eriti suvekuudel. Nii sise- kui välisturist tunneb enamasti huvi

kohaliku kunsti vastu. Anne sõnul on tema galeriis külaliste sage küsimus – aga kus on siis kohalike kunstnike tööd? Neljandaks aktiveerib näitustel osalemine kunstnike loomingulist aktiivsust. Kui siiani oleme läbi ajanud enamasti mõni aeg tagasi loodud taiestega, siis loodetavasti tulevad varsti näitused värskes uudisloominguga. Selleks jõudu meile !

Erika Pedak

Foto Kirikutekstiili Sõprade Selts

Kirikutekstiilide hetkeseisust

Kirikutekstiili Sõprade Seltsi eestvedaja **Marju Raabe** korraldusel toimus 9. mail kokkusaamine, mis keskendus peamiselt Eesti luterlikesse kirikutesse loodud tekstiilidele ja selliste tekstiilide tellimise, loomise ja hooldamisega seotud küsimustele. Kohtumisele tuli Viljandimaa kirikuõpetajaid, kirikutekstiilide kavandajaid ja tegijaid, Kõpu koguduse liikmeid, huvilisi ka kaugemalt. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiast oli mitmeid osalejaid: **Made Uus, Signe Susi, Lilian Bristol** jt.

Esimese ettekande pidas Viljandi Kõpu koguduse vaimulik **Heidi Vilumaa**. Ta rääkis, et sümbol võib kiriku kontekstis olla nii pilt, märk, värv, ese, isik, sõnad, tähed, liigutused. Seminari ajal oli külastajatele avatud ka kaks Heidi Vilumaa koostatud kristlikku sümboolikat tutvustavat näitust – alates keskaegsest taimesümboolikast kuni ristisümboli eri variantideni.

Kadi Pajupuu tutvustas Marju Raabe fotokogule toetudes Eesti tekstiilikunstnike loodud kirikutekstiile ja analüüsis, kas ja kuidas arvestavad need ruumiga, millesse on kavandatud. Tema ettekandest jäi kõlama, et ruumiga kokkukõla on tuleb tekstiilide valmistajal hoolikalt läbi kaaluda, on ju kirikus hulgaliselt visuaalseid keskpunkte, tähendusküllaseid vorme ja värve, millega tuleb arvestada.

Vestlusring, mida juhtis Kadi, kujunes huvitavaks ja mitmekesiseks. Sõnum kunstnikele oli, et nad pakuksid ise lahendusi, avaldaksid valmisolekut kirikutekstiile luua. Kunstnike nõrga kohana toodi välja ebamäärasus, kui jutt

läheb kavandi ja teostuse maksumusele. Arvati, et väga vajalik oleks koondada kokku andmed ja kontaktid inimestest, kes on valmis kirikutekstiile looma, ligikaudsed hinnad ning fotod varem valminud töödest ja avaldada see materjal veebis, kas Kirikutekstiili Sõprade Seltsi koduleheküljel või Eesti Tekstiilikunstnike Liidu koduleheküljel.

Räägiti ka koguduste rahapuudusest – sageli valmivad tekstiilid kohalike entusiastide vabatahtliku tööna. Kunstniku või käsitöötegija palkamine ei tule kõne allagi. Viljandi Jaani koguduse õpetaja **Marko Tiitus** ütles, et kui inimesed teavad, mille jaoks nad annetavad, siis oleks võimalik siiski ka tekstiilide tegemist tasustada. Arutati ka selle üle, kuivõrd saaks kirikutekstiilide loomisel kaasata üliõpilasi, kes teostaksid need koolitööna, kuid jõuti järeldusele, et kirikutekstiilide loomiseks peab tegijal olema suur sisemine motivatsioon ja huvi, igaühele see lähteülesandena ei sobi. Arutleti ka autori kirikusse kuulumise üle, Marko Tiitus arvas, et tema eelistaks töö tellida kirikusse kuuluvalt kunstnikult.

Päeva lõpetas Marju Raabe ettekanne kirikutekstiilide hooldamisest, mis kutsus üles käsitlema hinnalisi tekstiile ettevaatlikult – kasutada ümberpaigutamisel puuvillaseid kindaid, pakkimisel valget läbipeetud kangast ning pöörata tähelepanu ka sellele, kuidas tekstiil kinnitada: muinsusväärtusega aluspinda (kantsel, altar) ei või naelu lüüa.

Reet Talimaa rääkis põnevalt Peterburi Jaani Kirikule loodud tekstiilide kavandamisest. Tema Kõpu kirikule loodud tekstiilidega oli võimalik kohapeal tutvuda.

Riste Laasberg

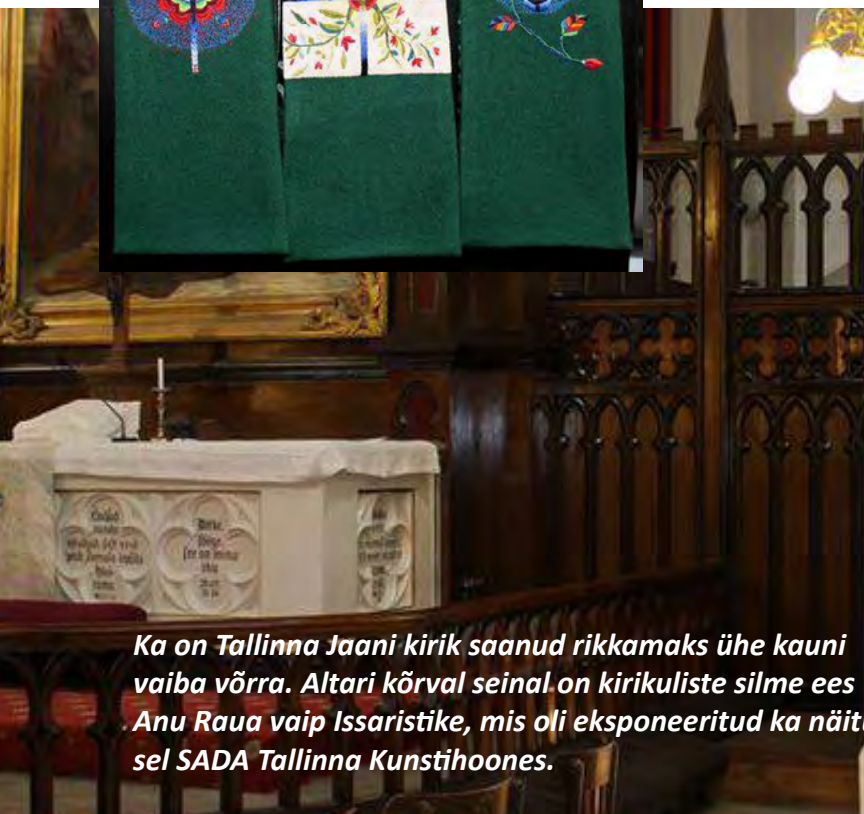
EMK Tartu Püha Luuka kogudus pühitses paastuaja 5. pühapäeval järjekordse kantslikatte oma kirikus. Tegu oli purpurvioletse kattega, mis ilmutab Jumala ilu ja headust. Autor Riste Laasberg.

Foto EMK Tartu Püha Luuka kogudus

Tallinna Jaani koguduse õpetajad kannavad jumalateenistusel nüüd uusi Kerttu Variku loodud kauni tikandiga stoolasid. Kavandamisel on võetud arvesse, et need oma stiililt sobiksid kasutamiseks koos Tiina Puhkani valmistatud altari- ja kantslikatetega. Fotol kolm stoolat. Keskmist kannab juhtiv liturg.

Fotod Marju Raabe

Ka on Tallinna Jaani kirik saanud rikkamaks ühe kauni vaiba võrra. Altari kõrval seinal on kirikuliste silme ees Anu Raua vaip Issaristike, mis oli eksponeeritud ka näitusel SADA Tallinna Kunstihoones.

Riias näitusel

Käisime ühiselt Riias rahvusvahelist näitust "The 5th International Textile & Fibre Art Triennial" vaatamas.

Pildid: Toomas Huik, Kadi Pajupuu

Jelena Škuliene

*Tatjana Aleksandra (Läti)
totaalne karundus*

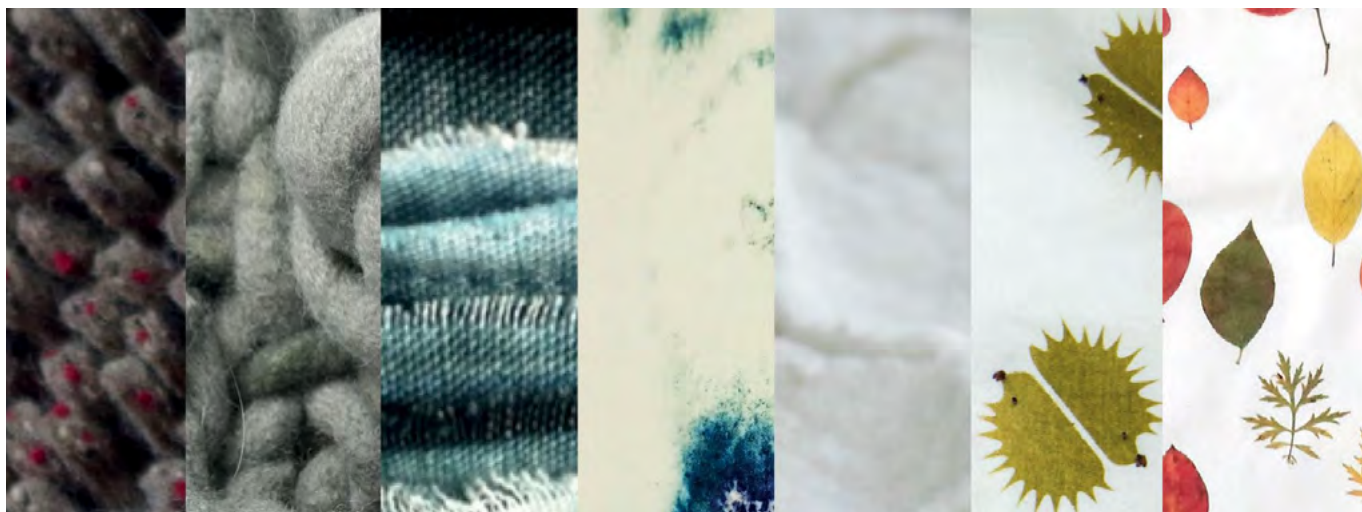

Dorte Herup (Norra). Hõredalt, aga ülima meisterlikkusega värvilisi koe- ja lõimelõngu kombineerides

Liene Muceniece (Läti) Sõja laud

Ulrika Berge tööks olid motoriseeritud õied, mis malbelt kroonlehti lehvitasid

Magistrandid Heimtextil messil

14. – 17. jaanuaril osalesid EKA Tekstiilidisaini osakonna magistrandid oma väljapanekuga Frankfurdis – suurimal rahvusvahelisel sisustustekstiilide messil Heimtextil. Viieteistkümne Euroopa kõrgkooli tudengid ja vilistlased esitlesid Campu-

se noorte talentide alal, hallis nr. 4.2 oma nägemust teemal “Hotell Euroopa”. Millised on lähituleviku hotellitekstiilid? Kuidas põimub disain mugavuse ja funktsionaalsusega?

EKA Tekstiilidisainiosakonna magistrandide väljapanek oli inspireeritud Eesti looduse ainukordsusest ja puhutusest. Dotsent **Krista Lees**i juhendamisel töötati välja ühine värvikaart ja moodboard, mille põhjal tegi iga magistrand oma kanganaidiste kollektsiooni. “Nii nagu meie loodus,

nii on ka meie väljapanek karge ja häirimatu, ent samal ajal üllatuslik ja lõbus.” Kanganaidiste kollektsioonid koosnesid suuremas osas naturaalsestest kiududest – vill, vilt, puuvill ja linane.

Vaata ka: tekstiilikad.blogspot.com

Digitrukis kanganaidised valmisid koostöös Overall Eesti AS-iga. Trükkimisel on kasutatud uudset keskkonnasõbralikku HP lateksprindi tehnoloogiat.

Palju õnne!

Eesti Kunstiakadeemia tekstiilidisaini eriala värsked lõpetajad on magistrid Liisa Aid ja Liina Palkov ja bakalaureause kraadi kaitsnud Kairi Katmann.

Narva Kunstigaleriis oli 25. jaanuarist kuni 26. aprillini näitus "IDEE+VORM:MUSTER – LILLED SITSIL". Näitusel oli näha 21 sajandi moe tõlgendusi Kreenholmi sitsimustritest, neid täiendasid Kreenholmi kunstnike originaalkavandid ja näited toodangust.

Kuraator, juhendaja, näituse kujundus: **Marit Ilison**
 Kujundaja: **Tuuli Aule**
 Fotograaf: **Maiken Staak**
 Projektijuht: **Eha Komissarov**
 Osalejad: EKA moeosakonna moedisaini ja moestilistika I kursuse tudengid,
 Narva Kreenholmi kunstnike originaalkavandid sitsikangastele 1970-1990-st ja Kreenholmi toodangu näited Narva Kunstigalerii arhiivist.

Luubi all on Kreenholm! IDEE+VORM:MUSTER – LILLED SITSIL

Projekti ja näituse teemaks oli vorm ja muster. Meie ümber on igapäevaselt palju erinevaid mustreid, nii looduslikke ja loomulikke kui ka disainitud ja tehislikke. Tavaliselt esinevad mustrid kahemõõtmelisel pinnal, eriti moekunstis, kus mustriline kangas on disaineri baasmaterjal, mida rõivaste loomiseks lõikama hakatakse. Kuid kui vaadelda mustrit ja selle olemust lähemalt? Kuidas minna mustri sisse, mõista selle struktuuri ning tõlgendada seda ruumilise teosena? Kuidas luua mustrist vormi? Kuidas anda mustri vorm? Kuidas seda teha värskel, ootamatul ja pilkupüüdal viisil? "IDEE+VORM:MUSTER-LILLED SITSIL" esitletud kostüümid valmisid EKA moeosakonna eksperimentaalse vormiõpetuse kursuse raames rahvusvaheliselt tunnusta-

tud moekunstnik **Marit Ilisoni** juhendamisel. Kursuse eesmärgiks oli anda tudengitele oskused mõelda kontseptuaalselt ning läheneda materjalile ootamatu nurga alt, samal ajal praktiliselt oma julged ideed ellu viia. Projekti ajalooliseks aluseks ja mustrite viiteks oli rikkalik ja seni laiemalt kasutamata Kreenholmi kangavabriku mustrite kogu.

EKA moeosakonna loomingulist projekti esitleti 2014 Evald Okase Muuseumis Haapsalus. Narva Kunstigaleriis täienes ekspositsioon Kreenholmis 1970-90 töötanud kunstnike originaalkavanditega, mis valmisid toodangu uuendamise protsessi käigus. Näitusel oli näha samuti valikut Kreenholmis toodetud sitsikangaste näidetest.

Traadikangaste lugu – nähtamatutest aspektidest nähtavateni

Terje Salupuu EKA-s 23.01.2015 kaitstud magistritöö; juhendaja **Maile Grünberg**.

Magistritöö eesmärk oli luua valgusega mängivate autorikangaste kollektsioon. Õhulised ja sädelevad traadikangad kodusin silmuskudumismasinal. Tulemuseks on interjööris kasutatavad valgusega mängivad kudumid.

Minu töö koosnes kolmest osast: autorikangaste kollektsioon, näitus Traadikangas ja praktilise tööna valminud 25 traadikangast valgustit restoranile Horisont.

Näitus TRAADIKANGAS oli eksponeeritud Tallinnas Disaini ja Arhitektuurigaleriis 13.–31. jaanuarini ja Tartus Maaülikooli Raamatukogus 17. märtsist 17. maini. See oli minu esimene isiknäitus, mis esitles magistritööna valminud autorikangaste kollektsiooni ja tekstiilile trükitud fotodel restoranile Horisont loodud valgusteid. Näitusel olid tutvumiseks välja pandud ka nende valgustite prototüübid.

Tallinna Swissôtel-i 3o. korrusel asuv restoran Horisont sai eelmisel suvel uue ilme (sisearhitekt **Eliina Grünberg**). Ruumi valmisid unikaalsed valgustid traadikangast koostöös firmaga ProfiElekter OÜ.

Terje Salupuu

Näitusel eksponeeritud fotod: Rita Assor, Terje Salupuu

Materjalid ringlema!

RING on virtuaalne materjaliladu ja infokeskus, mis propageerib taaskasutust ja koostööd.

Sinna tasub kirjutada, kui sul on materjali üle, kui sul on midagi puudu või kui sul on vihjeid tootmisjääkide kohta! Igasugune info materjalide kohta on oodatud. Samuti võib jagada EKAs tehtud töid, projektidest järele jäänud materjale ja erinevaid katsetusi.

Anna ära tasuta või sümboolse summa eest.

Postita fotosid taaskasutatud materjalist valminud esemest!

RING on loodud EKA tudengite poolt. Ringile annab hoogu Negavati konkurss. Idee autorid soovivad Eesti Kunstiakadeemiasse luua organiseeritud süsteemi, milles kaardistatakse tekkivad materjalijäätmed ning tudengid saavad neid omakorda projektides taaskasutada.

Projekti tutvustusklipp

Idee autorid: Egle Lillemäe, Kris Veinberg, Kairi Tammoja, Markus Vihma

Video autor: Jarmo Nagel aka Dominic Skathanas

Intervjuud: Kärt Ojavee, Gita Siimpoe, Marli Kovalenko, Erle Nemvalts

Leiutaja Kadi kuulab Juula Pärdi kasutajakogemusi. Näidised Juula Pärdi Foto TKK

RailReed – uute võimaluste kangasuga

Tartu Kõrgemas Kunstikooli arvutiteljele sai Kadi Pajupuu uus suga RailReed, mis võimaldab muuta kanga laiust, gruppide kaupa lõimetihedust ja ka lõimegrupe pöörata ja palmitseda.

Praktika käigus katsetas suga Juula Pärdi, kes avastas mitmeid uusi võimalusi, kuidas suga mustrite loomisel ära kasutada.

Tartu tekstiiliosakonnas kaitstud lõputööd 2015

Eva Liisa Kubinyi

Mängime koos! Kaasavaid õppevahendeid sobitusrühmale. Juhendaja Kadi Pajupuu

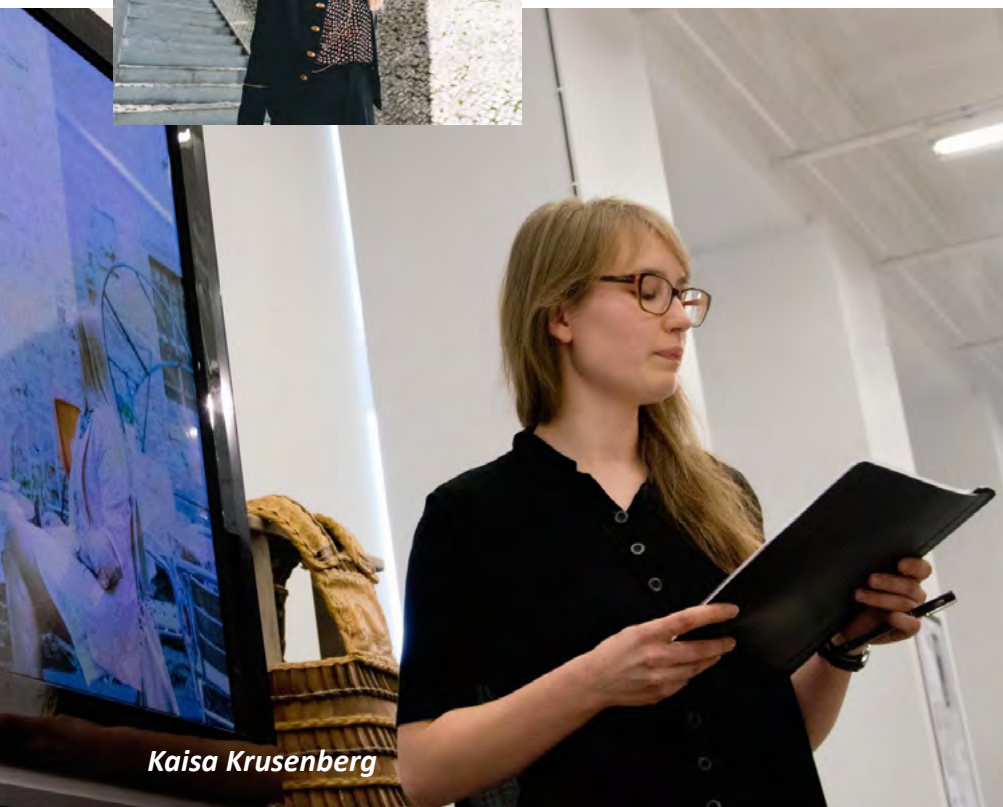
Lõputöö eesmärgiks on sotsiaalse disaini põhimõttel toimiva projekti loomine lähtudes kindla sihtgrupi, erivajadustega laste ja noorte, vajadustest. Kirjalikus osas kajastas autor viimase 5 aasta selleteemalised sotsiaalse disaini projektid Eesti kunsti ning disaini kõrgkoolides ning analüüsis varasemaid erivajadustega inimestele suunatud projekte, pidades silmas toodete tõhusust, kasutajate tagasisidet. Tegu on tootearendusprojektiga, mis keskendus eelkõige kaasamisele ja koostöömisele suunavate tekstiilmänguasjade kasutamisele Tartu Anni lasteaia sobitusrühma laste igapäevases õppetöös.

Foto Patrik Tamm

Fotod Yuri Seredenko

Kaisa Krusenberga

Kaisa Krusenberga

The Perfect Wardrobe – kasutajakeskne kollektsioon

Juhendaja Miina Leesment MA

The Perfect Wardrobe kombineeris nn. ideaalset riidekapi sisu konkreetset sihtgruppi esindava inimese näitel. Eesmärk oli vähendada rõivaste arvu garderoobis miinimumini, püüdes neid disainida mitmekülgsete ja kokkusobivatena. Töö käigus uuris autor kestliku disaini potentsiaali, arvestades enda oskuste ja kohalike võimalustega. Tulemuseks on rõivaste kasutamist ja disainin puudutav kontseptsiooniarendus, mille ideed ja katsetused on aluseks kestliku brändi käivitamiseks, võimalikuks teenusepakkumiseks ning sarnastel meetoditel seeriatoodete valmistamiseks.

<http://theperfectwardrobeest.tumblr.com/>

Maarja Leola

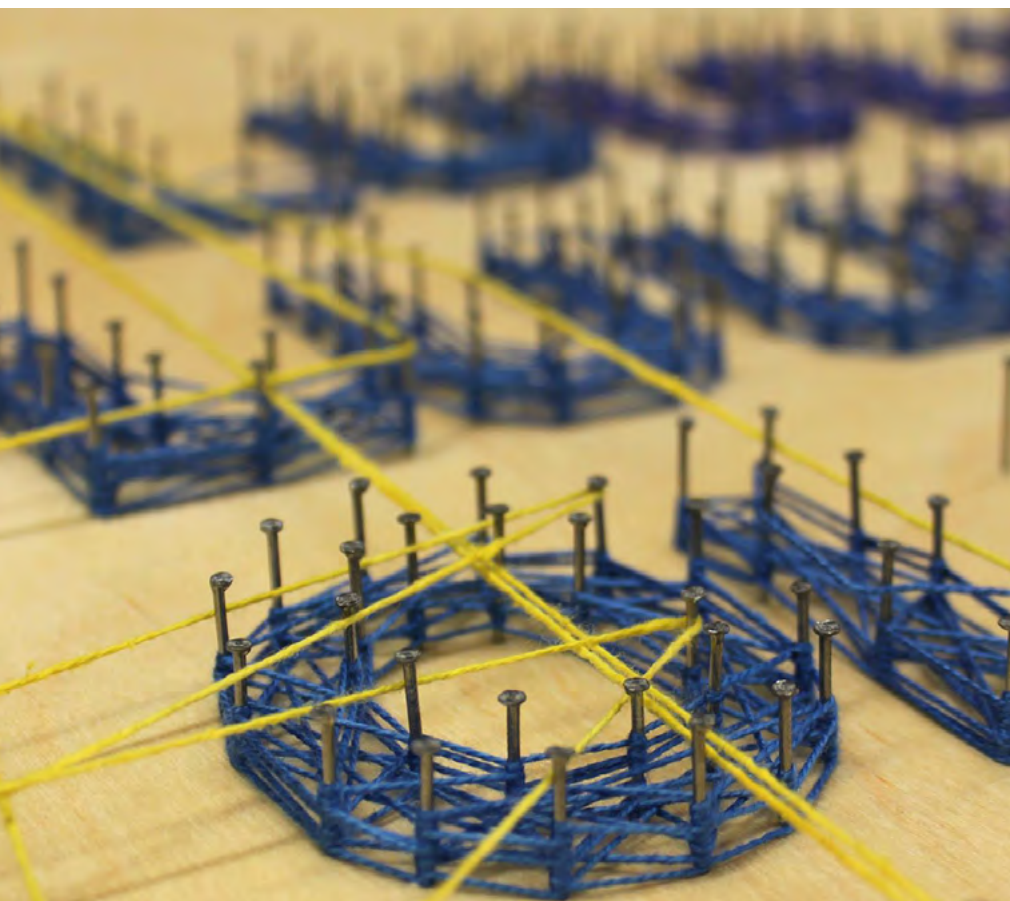
TOATEE. Väikese poisi tekstiilne mängumatt

Juhendaja dotsent Kadi Pajupuu

Maarja Leola: Eluaeg olen tahtnud mängida. Mängude eesmärgid ja instrumendid – mänguasjad – on minuga koos muidugi muutunud, kuid vaimustus on jäänud. Nüüd tahan mängida nii, et minu mängu läbi saaks mänguvõimaluse ka teised. Sestap olen otsustanud ise oma parima äranägemise järgi mänguasju valmistama hakata. Väikese poisi valisin startsihtgrupiks lähtudes projekti taustauuringu tulemustest, mis muuhulgas viitavad poistele suunatud käsitöömänguasjade nappusele Eesti turul. Nimetatud uuring hõlmab müügiks käsitööna mänguasju valmistavate kohalike meistrite ja nende loomingut klientideni viivate väikepoodide seas läbi viidud küsitlusi, mille tulemuste üle arutlen töö kirjalikus osas.

Foto Kristjan Möru

Liina Tiidor

Tekst tekstilis

Juhendaja professor Aet Ollisaar

Minu lõputöö käsitleb teksti kasutamist tekstilis ja on ajendatud soovist uurida tekstiili peidetud ja nähtavaid sõnumeid. Seos sõnade „tekst” ja „tekstiil” vahel algab nende jagatud etümoloogiast, kus ladinakeelne verb texere tähendab kuduma. Lõputööna valmib tööde seeria, milles reflekteerin Eesti lasteluuletajate loomingut. Kavandatav rändnäitus toob luuleread raamatutest välja ja nii suurtel kui väikestel on võimalus näha teksti uues kontekstis ning harjumuspäratus materjalis. Minu projekt ühendab lasteluule ja tekstiilikunsti ning sooviks ja eesmärgiks on äratada vaatajate huvi nii luule kui kaasaegse tekstiilikunsti vastu.

Muster

Tartu Kõrgema Kunstikooli (TKK) ja Eesti Kunstiakadeemia (EKA) tekstiilitudengite ühine näituseprojekt toimus 11.-28.03 galeriis Noorus, Tartus.

Näituse eesmärk oli uurida, vaadelda ja tõlgendada mustri rolli tekstiilidisainis ja -kunstis. Näituse valik tehti mõeldes selle sõna erinevatele tähendusväljadele. Esimalt tekitab MUSTER mõtte korduvast rütmist, kujundite kombinatsioonist, piiramata või piiratud pinnal jätkuvast ornamendist. Mitte vähem olulised pole aga ka teised tähendused – muster kui eeskujud, musternäidis, läbiv ühine joon. Paljud tööd tõlgivad aga hoopis mõttemustreid ja käitumismustreid, rütme ning kordusi igapäevases elus.

Näitusepind jagunes seitsmeks erinevat teemat käsitlevaks ruumiks:

TUBA 1/PSÜHHEDEELIA esitas küsimuse: Kas tõde on silmaga nähtav? Vaatajates illusioone tekitavad mustrid moonutavad teadvust. Kuidas sa tead, et see mida näed on päris?

TUBA 2/ORGAANILINE pööras tähelepanu looduses leiduvale, kaasates elusolendeid ja taimseid motive ning aja nähtamatut kulgu.

TUBA 3/LIIKUMINE tegeles liikumise, kiikumise ja optilise illusiooniga. Ruumis on abstraktsed ning geomeetrilised mustrid, musta ja valget, sekka natuke värvi. Ruum

kutsub vaikselt seisma ja vaatama, kuidas maailm ümberringi liigub.

TUBA 4/ZEN oli minimalistlik, valgusküllane ning rahulikes toonides. See on koht, kus nautida vaikust ja rahu.

TUBA 5/BETOON VS TIHNIK vaatles floorat ja faunat tehiskeskkonnas. Kas inimene konkureerib loodusega või on osa loodusest? Linnad kasvavad ja laienevad, aga ka asfaldipragudesse kasvab muru, kajakad pesitsevad betoonmajade katustel. Kes jääb peale?

TUBA 6/ABSURDNE allus loogikavastasusele ruumikäsitluses, esindades nähtusi: ajamööde, mugavustsoon, globaalne maailm, ajatu tekst, juuste lugu ja isiklik ruum. Jaburlikkus on voorus. Laskem meeled valla!

TUBA 7/LAB(or)? oli interaktiivne mänguruum, kus uuritakse eksperimentaalseid materjale.

Näituse tööde valiku ja kujunduse tegid tudengid ühiselt. Valikud sündisid aruteludes ja vastastikku näitusele esitatud töödega tutvudes.

Näitusel osalesid ka EKA Erasmuse tudengid Soomest ja Prantsusmaalt, esitleti ka TKK tekstiiliosakonna ja mööbliosakonna koostöös toimunud projekti „Pühapäevatool/Fundaychair“ tooteid. Mitmed osalevatest autoritest on tänaseks juba TKK ja EKA vilistlased.

Näitust vaadates sai uurida, milline on läbiv MUSTER Eesti tekstiilihariduses, kas kordustest saab selles kontekstis üldse rääkida või on iga autor ja kool mustris täiesti erinev element.

Näituse koostasid:

TKK tudengid: Kadri Essenson, Eva Liisa Kubinyi, Therese Sild, Liina Tiidor, Birgit Uiho;

EKA tudengid: Annika Kangur, Kairi Katmann, Egle Lillemäe, Marit Nõmmik, Maria Teng, Kristiina Veinberg.

Projekti korraldus: Marju Nurk (TKK).

Graafiline disain: TKK meedia- ja reklaamikunsti osakonna tudeng Maarika Martins

Eesti vaibakunst Riias

Näitus “Kohtumispunkt” oli eesti tekstiilikunstnike loomingu külaskäik Riiga. Kuna Rahvusooperi Estonia Talveaias on palju aastaid esitatud läti tekstiilikunstnike loomingu, siis nüüd oli järg eestlaste käes ja Riias asuva Läti Seltsi majas avati 10. veebruaril Eesti vaibakunsti näitus. Traditsioonid kohustavad... Eesti põime- ja gobeläänvaiba staatus on olnud läbi aegade väärikas. Meid – vaibakunstnikke – pole palju, aga me hoiame kokku ning kasutame selle unikaalse tehnika müstilisi võimalusi. Oleme sarnased, kuid samas erinevad. Lõimemaagia on meie innustaja. See töö nõuab süvenemist, mõttelendu, tehnilisi oskusi, materjalitunnetust ning kannatlikkust. Väljapanekus oli esindatud 15 autori tööd viimastest aastatest, näitus oli pühendatud Eesti Vabariigi saabuvale aastapäevale. Samas majas toimus ka Eesti Saatkonna pidulik vastuvõtt Vabariigi aastapäeva puhul.

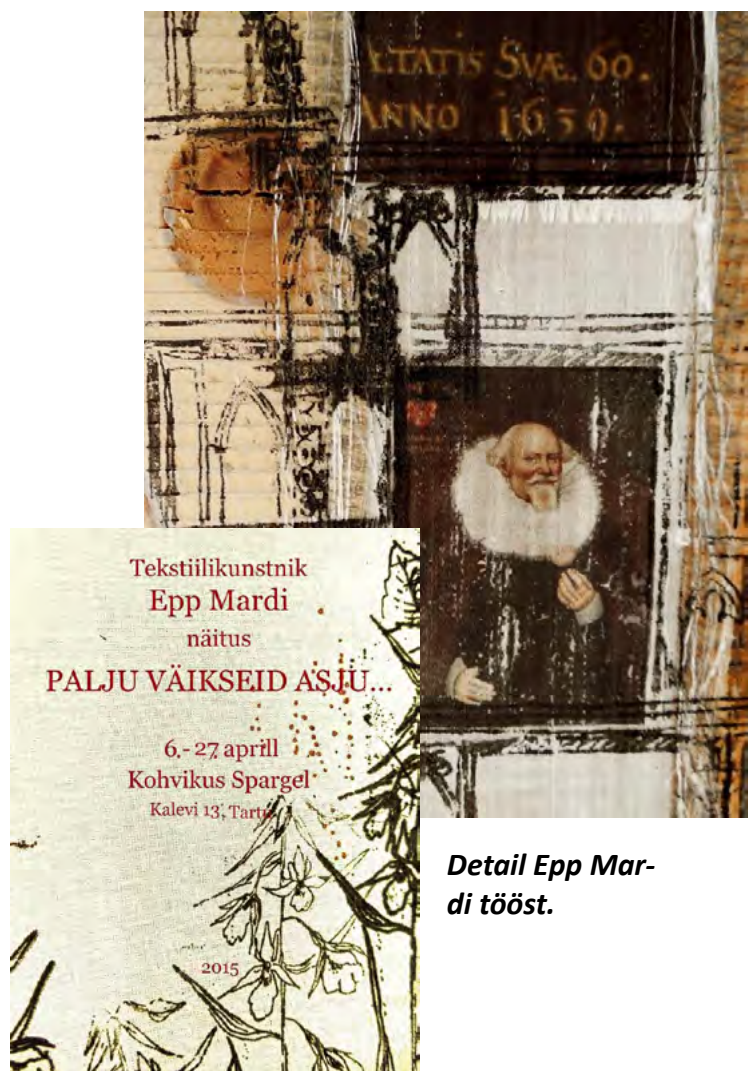
Näitusel osalesid kunstnikud *Ainikki Eiskop, Mari Haavel, Sigrid Huik, Mariann Kallas, Heli Kelt, Peeter Kuutma, Siiri Minka, Merike Männi, Aet Ollisaar, Kadi Pajupuu, Kertu Sillaste, Kaire Tali, Reet Talimaa, Erika Tammperre*. Näituse kuraatorid olid *Kaire Tali* ja *Peeter Kuutma*. Väljapanekut toetas Eesti Vabariigi Välisministeerium, Eesti saatkond Lätis ja Eesti Kultuurkapital.

Näituse avamine oli väga pidulik. Eesti saadik Tõnis Nirk pidas pika kõne nii eesti kui läti keeles. Mitmed kõnelejad rõhutasid sündmuse tähendust ning värvi lisis ka Riia Konservatooriumi direktori korraldatud klaverikontsert Urmas Sisaski klaveripaladega. Avamisel olid mitmed Läti tekstiilikunstnikud, kes eesti kolleegidele palju tervitusi saatsid. Nende hulgas Aina Muze, Iveta Vecenane ning teisedki

Kaire Tali

**Riia Läti Selts asub
aadressil Merkele
13, Riia**

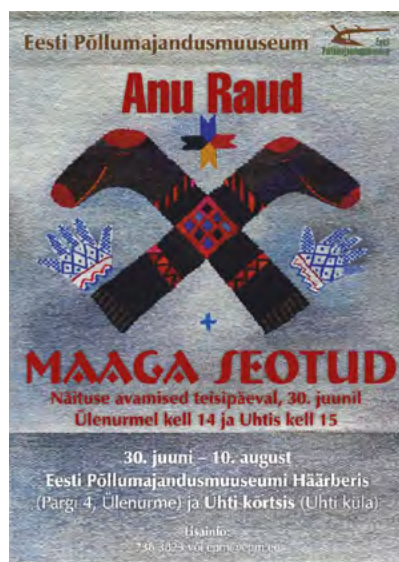
Rändav aed. Kadi Pajupuu ja Marilyn Piirsalu sisustustekstiilid. 3. – 31. mai 2015
Käsitööseltsi Meistrite Maja meeleolukas toas, Vabrikuväljak 2, Kärdla

27. mail avasime näituse “SADA. Eesti vaibakunst täna” Toompea lossi kunstisaalis, kuhu koondasime vaid killu vaibakunsti tänapäevast. Näitus oli avatud 13. juulini.

Näitusel osalevad: Aet Ollisaar, Ainikki Eiskop, Ehalill Halliste, Kadi Pajupuu koos Marilyn Piirsaluga, Kaire Tali, Maasike Maasik, Mari Haavel, Merike Männi, Peeter Kuutma, Sigrid Huik, Siiri Minka ja Tiina Puhkan. Näituse avas Jüri Ratas

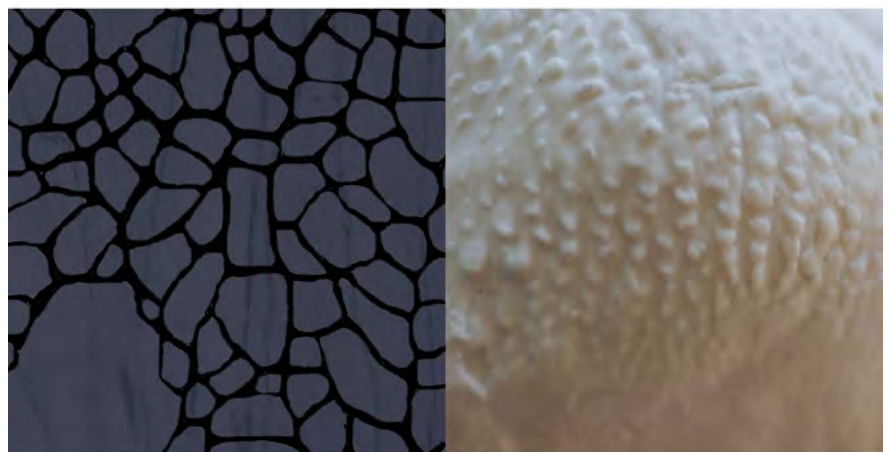
Foto Sigrid Huik

„Maaga seotud“. Eesti Põllumajandusmuuseumis ja Uhti kõrtsis näitus Anu Raua uuematest ning vanematest gobelään- ja nööri vaipadest. Väljapanekus on ka autori vaibakavandid. 30. juuni – 10. august 2015

EELIKE VIRVE

PILLE KALEVISTE

METAMORFOOSID

**Eelike Virve ja Pille Kaleviste
METAMORFOOSID
HOP galeriis
10. juuli – 28. juuli. 2015**

Eesti suursaadik ÜRO juures Margus Kolga, minister Keit Pentus-Rosimannus, kunstnik Anu Raud, ÜRO kõrge ametnik Yukio Takasu (Under-Secretary-General for Management)

Foto EV Välisministeerium

Emapuu

ÜRO peahoones taasavati Anu Raua skulptuur "Emapuu". Puu kingiti Lenart Meri soovitusel Eesti Vabariigi poolt ÜROle 1995 a. ÜRO peahoone oli vahepeal remondis ja "Emapuu"

ootas oma uut kohta. Puu on tehtud erinevatest Kihnu seelikutest ning sümboliseerib ema kui uue elu allikat.

20 aastaga on "Emapuu" saanud ka Eesti ÜRO prioriteetide sümboliks. "Eesti seisab kindlalt naiste õigus-

te eest," ütles minister Pentus-Rosimannus skulptuuri taasavamisel. "Loodan, et Emapuu annab meile kõigile jõudu töötada õiglasema ja võrdsema maailma nimel," lisas ta.

Välisministeeriumi FB lehelt

Baltic Links

Näitus "Baltic Links" Farmleigh galeriis Iirimaa, Dublinis 11.6.-7.9.2015. Osalevad Eesti, Läti ja Leedu kunst, disain ja käsitöö.

Eesti osa, alapealkirjaga "Bridges", on kontsentreeritud valik aastata-gusest ornaMENTAALNE näitusest. Näituse korralduse taga on Liivi Soova ja **Liina Veskimägi** (Eesti Rahvakunsti- ja Käsitöö Liit), Monika Järg ja Maasike Maasik (näituse kuraatorid), **Malle Jürgenson** ja Krista Lepland (näituse kujundus), Eesti Saatkond Iirimaa ning Kultuurkapitali ja Välisministeeriumi toetus.

Monika Järg

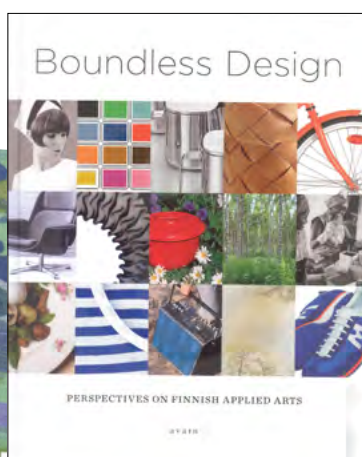

6. märts – 15. mai oli Hopneri Majas Pilvi Blankin-Jonesi gobeläänikangastus ILMA DUAALSUSETA.

Foto ETEKL

**Ludmilla Swarczewskaja
ja "Arianna's fibre" 22.
mai–22. juuni 2015
RIOS Art Gallery, Tallinn
Kaarli pst 8.**

Foto Ludmilla Swarczewskaja FB lehelt

Kingitus ETEKLile

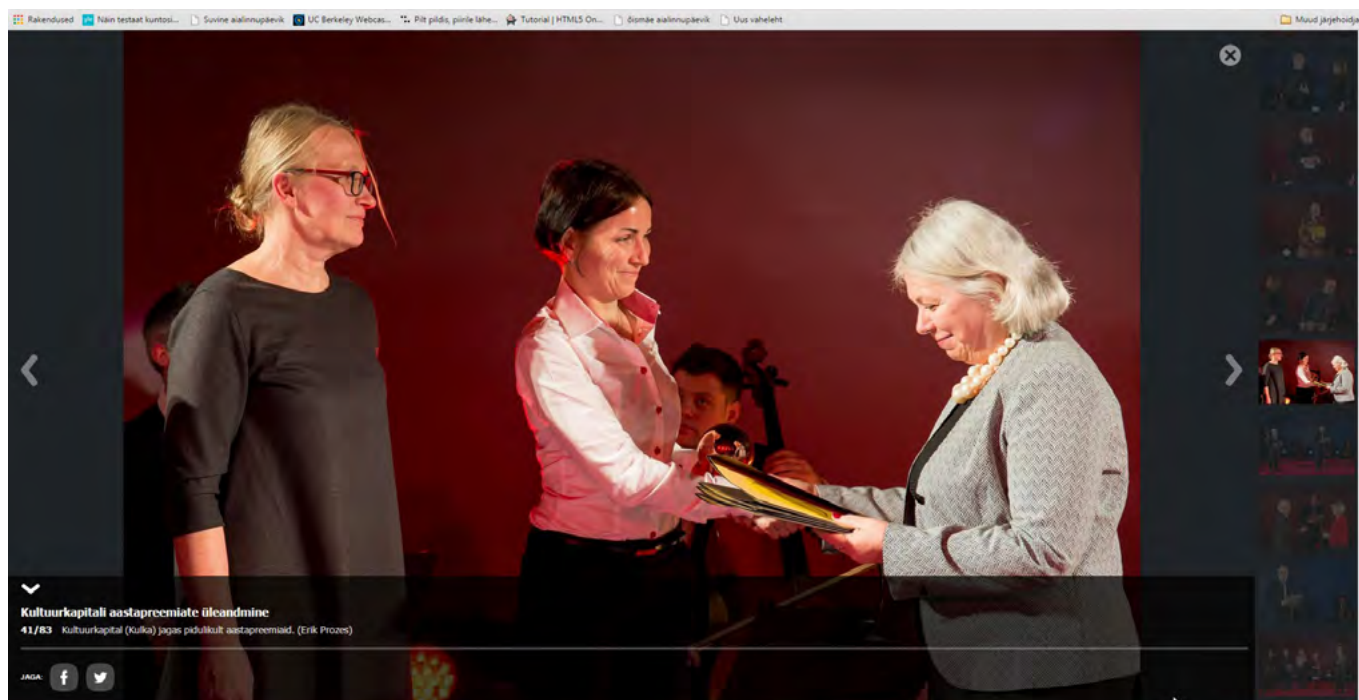
**Päikki Priha kinkis meie
liidule toredaid raamatuid,
laenutada saab Kunstiak-
nast.**

ERKLI

Pärandihoidjad 2014

TKK tekstiiliosakonna dotsent, tekstiilikunstnik **Kadi Pajupuu** ning tekstiiliosakonna meister ja õppejõud, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kangakudujate alaliidu juht **Veinika Västriku** nimetati Pärandihoidja laureaatideks rahvuslike käsitöötraditsioonide alalhoidmise ja edasiarendamise eest. Kolmas pärjatu oli tohumeister **Andres Rattasepp**. Pärandihoidjate auhinnaks on 1000-eurone stipendium ja Georg Bogatkini kujundatud suur ja uhke keraamiline kauss.

Eesti Kultuurkapitali Rahvakultuuri sihtkapitali preemia

Monika Järg, Maasike Maasik, Malle Jürgenson, Krista Lepland – näituse «ornaMENTAALNE» eest.

Tere tulemast!

Kevadisel koosolekul liitus meie liiduga tekstiilikunstnik Merike Roodla.

Merike on Eesti Kunstnike Liidu liige juba 2000 aastast.

Tore, et ta lõpuks otsustas ka erialaliiduga liituda.

Õnnitleme!

2.01 Virve Aben 85

13.01 Pilvi Blankin-Jones 60

26.01 Maasike Maasik 70

29.03 Bruno Tomberg 90

7.05 Lea Koldmets 50

28. 05 Tiit Baldwin (Jaanisoo) 50

22.06 Ilme- Anu Neemre 75

Paberibiennaal Hollandis

2016 aastal toimub Rijswijkis 11. Paberibiennaal, mille eesmärk on näidata tänapäevase paberikunsti mitmekesisust. Kunstnikke, kes selle teemaga tegelevad palutakse saata oma viimastest töödest kõrgekvaliteediline foto (2-4Mb), inglisekeelne cv ja postiaadress, meiliaadress ja kodulehe aadress Museum Rijswiki enne **31. augustit 2015**. Valikust

teatab žürii 2015 a novembris-detsembris.

Lähem info kuraatorilt
Anne Kloosterboer

a.kloosterboermuseumrijswijk.nl
Museum Rijswijk, 2016 Paper Biennial Rijswijk
Herenstraat 67, NL-2282 BR Rijswijk, The Netherlands

Augustipisted

Suvine workshop Anu Raua juures toimub sel aastal 20. – 22. augustil. Teemaks on tikkimine.

Tikkimiseks on palju erinevaid võimalusi, kuid mõte suviseks töötoaks tuli seoses Lipuvabriku pakkumisega tekstiilikunstnikele. Meil on võimalus, et iga liidu liige saab Lipuvabrikus tasuta trükkida 1 foto A4 formaadis. Selleks peaksime siis oma trükisoovi koondama enne juuli lõppu, et siis enne augusti kuud ühiselt oma sooviga Lipuvabriku poole pöörduda. Anu juures saame tik-

kida Lipuvabrikus prinditud fotole või kasutada mõnda muud tikkimise varianti oma isikliku eelistusega, näiteks paberile, pildile, metallile, puidule, kangale, kudumile jne. Kõik head mõtted on teretulnud.

Enda osalemissoovist palume teada anda: **tekstiilikunst@gmail.com** või helistades Kairele 58053166 või Sigridile 55687812 15. juuliks.

Foto on 2014 aastal toimunud töötoast.

EteKL

MTÜ Eesti Tekstiilikunstnike Liit

a/a 221013989379

Koiliblikas nr 47

on Eesti Tekstiilikunstnike Liidu leht.

www.tekstiilikunst.ee

facebook – Eesti Tekstiilikunstnike Liit

